

รธน. มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๓๓๕ (๕)

พ.ร.บ. ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มาตรา ๑๙ วรรคสาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ บัญญัติให้หลักประกันสิทธิของคู่ความในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลโดยการนั่งพิจารณาคดีต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้ทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยต้องเป็นผู้ที่นั่งพิจารณาคดีนั้น ยกเว้นกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๓๓๕ (๕) เป็นบทเฉพาะกาลบัญญัติมีให้นำ มาตรา ๒๓๖ มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยไม่ระบุให้ใช้กับศาลอื่นด้วย การพิจารณาคดีของศาลทหารจึงต้องใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของศาลทหารชั้นต้นซึ่งมี ๔ ประเภท คือ ศาลจังหวัดทหาร ศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร ตามความแตกต่างกันของชั้นยศทหารที่กระทำความผิดเป็นสำคัญ มาตรา ๑๙ วรรคสาม กำหนดให้คดีที่ศาลจังหวัดทหารไม่มีอำนาจพิพากษา ให้ศาลจังหวัดทหารทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลมณฑลทหารหรือศาลทหารกรุงเทพพิพากษา แล้วแต่กรณี เมื่อศาลจังหวัดทหาร ศาลมณฑลทหาร ศาลทหารกรุงเทพ และศาลประจำหน่วยทหาร เป็นศาลชั้นต้น การที่บทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ศาลจังหวัดทหารที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาแล้ว ไม่มีอำนาจพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่าหนึ่งปีหรือปรับเกินกว่าสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับเกินกำหนดโทษนี้ โดยต้องทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นประเภทเดียวกันที่มีได้ดำเนินการออกนั่งพิจารณาคดีแต่เริ่มแรกทำคำพิพากษา โดยมีได้บทบัญญัติถึงเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ยกเว้นไว้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖

ย่อโดย นายกล้า สมุทวณิช
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการ

นายปฐมพงษ์ คำเขียว
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๕

นางสาวณิชาภา ภูมินายก
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

นายมนตรี กนกวารี
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รักษาการแทน
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ